

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4To/2/2013
Identifikačné číslo spisu:	9512100002
Dátum vydania rozhodnutia:	16.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9512100002.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Emila Bdžocha a JUDr. Viliama Dohňanského na verejnom zasadnutí 16. apríla 2013 v Bratislave v trestnej veci proti obžalovanému Ing. U. V., pre pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., o odvolaniach obžalovaného a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 11. decembra 2012, sp. zn. BB - 4T 1/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/ Tr. por. napadnutý rozsudok s a z r u š u j e vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por.

obžalovanému Ing. U. V., nar. XX. F. XXXX v V., trvale bytom P., ul. N. č. XXX/XX, bývalý riaditeľ Okresného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v P.,

s a u k l a d á

podľa § 329 ods. 2 Tr. zák., s prihliadnutím na § 36 písm. j/, písm. l/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. sa obžalovanému výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odkladá a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určuje skúšobnú dobu na 3 (tri) roky.

Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému ukladá peňažný trest vo výške 200 (dvesto) eur a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovuje obžalovanému, pre prípad, že výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) mesiacov.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa obžalovanému ukladá aj trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu zamestnania, povolania a funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej a štátnej moci na dobu 5 (piatich) rokov.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len súd prvého stupňa, prvostupňový súd) z 11. decembra 2012, sp. zn. BB - 4T 1/2012, bol obžalovaný Ing. U. V. uznaný za vinného zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 13. júla 2009 v čase od 14.16 hod. do 14.38 hod. v P. na ul. L. XX, v kancelárii riaditeľa Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v P. ako riaditeľ tohto úradu prijal od G. P. úplatok vo forme 2 kusov bankoviek nominálnej hodnoty 20 € v súvislosti s vyriešením problému alternatívneho pohonu LPG vzťahujúceho sa k vozidlu zn. Škoda Octavia, žiadateľky M. Y. a vydaním rozhodnutia o uznaní typového schválenia ES jednotlivo dovezeného vozidla, ktoré rozhodnutím, č. k.: R., dňa 14. júla 2009 aj vydané a ním ako riaditeľom podpísané bolo.

Za to bol obžalovanému uložený podľa § 329 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/, písm. l/ Tr. zák., 39 ods. 2 písm. e/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. obžalovaný bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. bol obžalovanému uložený aj trest zákazu činnosti - výkonu zamestnania, povolania a funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej moci na dobu 5 rokov.

Podľa § 285 písm. a/ Tr. por. bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor), z 11. januára 2012, sp. zn. VII/2 Gv 80/09-30, pre skutok kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 19. júna 2009 v čase od 11.11 hod. do 11.53 hod. v P. na ul. L. XX, v kancelárii riaditeľa Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v P. ako riaditeľ tohto úradu v rozpore s § 53 ods. 1 písm. b/, písm. f/, písm. m/, ods. 2 písm. b/, písm. d/, písm. h/ zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prijal od E. F. úplatok vo forme 2 kusov bankoviek doposiaľ nezistenej nominálnej hodnoty za to, že zabezpečí vydanie rozhodnutia o uznanie schválenia jednotlivo dovezeného vozidla zn. Renault Megane Scenie, VIN: X. žiadateľa F., i napriek tomu, že neboli splnené všetky podmienky v zmysle zákona č. 725/2004 Z.z. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách, a to v čase vydania rozhodnutia, č. k.: R., dňa 19. júna 2009 nebol v zmysle § 109 ods. 6 zákona č. 725/2004 Z.z. k žiadosti priložený úradný preklad do štátneho jazyka dokladu - osvedčenie o registrácii, nakoľko tento bol vyhotovený až dňa 22. júna 2009, lebo nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolania obžalovaný Ing. U. V. proti výroku o treste a prokurátor proti všetkým výrokom v neprospech obžalovaného.

Obžalovaný prostredníctvom obhajcu v písomnom odôvodnení odvolania uviedol, že prvostupňový súd v napadnutom rozsudku správne použil ustanovenie § 39 ods. 2 písm. e/ Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu a uložil mu trest odňatia slobody pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby päť rokov. Podľa jeho názoru sa však uvedené ustanovenie dostatočne do uloženého trestu nepremietlo, v dôsledku čoho je uložený trest, z hľadiska možnosti jeho nápravy neprimerane prísny a nemá prevýchovný účel. V súvislosti s tým obžalovaný poukázal na zásady ukladania trestov (účel trestu) uvedený v § 34 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého ustanovenia má trest zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu a súčasne iných odradiť od páchania trestných činov. Poukázal na to, že z funkcie riaditeľa s

kompetenciou obstarávania vecí všeobecného záujmu bol okamžite odvolaný a bol mu uložený trest zákazu činnosti výkonu zamestnania, povolania a funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej moci na dobu 5 rokov. Z toho dôvodu je vylúčené, aby pokračoval v trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený. Účelom trestu je však aj individuálna prevencia - výchova páchatel'a k riadnemu životu. Okamžité prepustenie zo zastávanej funkcie a trest zákazu činnosti, ktorý mu bol uložený ako i väzobné trestné stíhanie zverejnené v masovokomunikačných prostriedkoch boli pre verejnosť dostatočným ponaučením, čím bol naplnený prvok generálnej prevencie. Poukázal na svoj vek (bude mať päťdesiat rokov) skutočnosť, že súdne trestaný doposiaľ nebol, od spáchania trestného činu uplynula doba 3,5 roka, počas ktorej žil normálnym životom radového občana a žiadnu trestnú činnosť nespáchal. Konštatoval, že na zabezpečenie jeho prevýchovy by postačoval podmienený trest na dlhšiu skúšobnú dobu s probačným dohľadom.

Z týchto dôvodov navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a podľa § 329 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j/, písm. l/, § 39 ods. 2 písm. e/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov. Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. mu výkon tohto trestu podmienene odložil s probačným dohľadom a podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu na 5 rokov. Podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. mu uložil trest zákazu činnosti - výkonu zamestnania, povolania a funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej moci na dobu päť rokov.

Prokurátor v dôvodoch svojho odvolania namietol, že prvostupňový súd pochybil, keď obžalovaného neuznal vinným aj zo spáchania skutku v bode 1/ obžaloby a túto skutočnosť nezohľadnil pri úvahách o výmere trestu odňatia slobody a uložení peňažného trestu. Podľa jeho názoru totožnosť skutku v bode 1/ obžaloby je zachovaná, pretože je zachovaná jeho podstata a to konanie obžalovaného a jeho následok. V predmetnom skutku došlo len k nepodstatnej zmene v označení vozidla. Preto mal súd obžalovaného uznať za vinného aj zo spáchania tohoto skutku. Prvostupňovému súdu vytkol, že vo výroku o treste nesprávne použil ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 2 písm. e/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák., napriek tomu, že pre takéto postup neboli splnené zákonné podmienky. Vykonanými dôkazmi nebolo preukázané, že obžalovaný sa zvlášť významnou mierou podieľal na objasnení trestného činu korupcie. Na hlavnom pojednávaní sa len priznal a oľutoval spáchanie činu, čo špecializovaný súd uznal ako poľahčujúcu okolnosť. Podľa názoru prokurátora v posudzovanom prípade boli splnené zákonné podmienky aj pre uloženie peňažného trestu uvedené v § 56 ods. 1 Tr. zák., tým, že obžalovaný sa dopustil úmyselnej trestnej činnosti so zisťných motívov a za svoje konanie získal neoprávnené finančné čiastky. Na záver podaného odvolania prokurátor navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. zrušil vo všetkých jeho výrokoch a vec v súlade s § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 317 ods. 1 Tr. por. na podklade podaných odvolaní preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov prvostupňového rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolania obžalovaného a prokurátora sú čiastočne dôvodné, a napadnutý rozsudok vo výroku o treste trpí aj ďalšími pochybeniami, ktoré neboli odvolaním vytýkané a ktoré by odôvodňovali podanie dovolania z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Tým sú dané dôvody na zrušenie tohto rozsudku podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/ Tr. por.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona. Podľa § 321 ods. 1 písm. e/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok, ak je uložený trest neprimeraný.

Z obsahu predloženého spisu najvyšší súd zistil, že v posudzovanej veci v minulosti už rozhodoval, keď zrušil jeden rozsudok (odsudzujúci za dva skutky) a dve uznesenia (uloženie poriadkovej pokuty a odmietnutie obžaloby) prvostupňového súdu svojimi uzneseniami zo 17. júla 2012, sp. zn. 4 To 4/2012 a z 12. novembra 2012, sp. zn. 4 Tost 40/2012. Prvostupňový súd vytýkané chyby odstránil, dopustil sa však ďalších chýb, pre ktoré odvolací súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto

rozsudku.

Na úvod najvyšší súd konštatuje, že špecializovaný trestný súd skutkový stav veci týkajúci sa skutku v bode 2/ podanej obžaloby zistil správne. Z jeho spáchania je obžalovaný spoľahlivo usvedčený výpoveďou svedka G. P., obrazovo-zvukovým záznamom z 13. júla 2009, jeho prepisom (č.l. 130 - 133) vrátane utajovanej prílohy a príkazu sudcu pre prípravné konanie na vyhotovenie tohto záznamu, obsahom spisu Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v P. č. R. (č.l. 154 - 172) a znaleckými posudkami, ktoré dôkazy prispeli k náležitému objasneniu veci zákonným spôsobom a skutkový stav veci bol zistený v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. a o vine obžalovaného nie sú dôvodné pochybnosti. Navyše obžalovaný na poslednom hlavnom pojednávaní 11. decembra 2012 uviedol, že zo spáchania skutku v bode 2/ sa cíti byť vinným, že sa snažil P. pomôcť, ničím ani nenaznačil, čo od neho žiada a ak sa dobre pamätá P. mu nechal na stole 20 eur. V rámci záverečnej reči obžalovaný uviedol, že ľutuje ten čin, ktorý spáchal.

Z týchto dôvodov prvostupňový súd ustálený skutok správne právne posúdil ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., pretože obžalovaný v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu prijal úplatok a taký čin spáchal ako verejný činiteľ.

V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva, že špecializovaný trestný súd pochybil, keď obžalovanému neumožnil v zmysle § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por. urobiť vyhlásenie, že zo spáchania skutku v bode 2/ obžaloby je vinný napriek tomu, že to oznámil pred začatím vykonania dokazovania prostredníctvom obhajcu a v zmysle § 257 ods. 7 Tr. por. a o tomto nerozhodol. Uvedené pochybenie, ale na rozhodnutie o vine obžalovaného nemalo vplyv a preto odvolací súd výrok o vine napadnutého rozsudku nezmenil.

Odvolatelia správne, aj keď každý z iného dôvodu v odvolaní poukázali na chyby, ktorých sa špecializovaný trestný súd dopustil pri ukladaní sankcií za trestný čin zo spáchania, ktorého bol obžalovaný uznaný za vinného. Aj podľa názoru najvyššieho súdu bol obžalovanému za tento trestný čin uložený neprimerane prísny trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, ako na to správne vo svojom odvolaní poukázal obžalovaný. Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku uviedol, že nezistil také okolnosti prípadu a pomery obžalovaného, ktoré by odôvodňovali použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu. Súd prvého stupňa však aj pri uložení miernejšieho trestu, oproti pôvodnému, nesprávne použil ustanovenie § 39 ods. 2 písm. e/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu, ako na to správne poukázal prokurátor v podanom odvolaní. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd bližšie nevysvetlil ako sa obžalovaný zvlášť významnou mierou podieľal na objasnení trestného činu korupcie, čo je zákonnou podmienkou aplikácie § 39 ods. 2 písm. e/ Tr. zák. Obžalovaný v prípravnom konaní v rámci obhajoby totiž spáchanie skutku v bode 2/ obžaloby poprel a k jeho spáchaniu sa priznal až na poslednom pojednávaní aj to za situácie, keď bol v dostatočnom rozsahu usvedčený inými, už skôr uvedenými dôkazmi.

Podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. kto v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 ako verejný činiteľ.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. por. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na

osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Európsky súd pre ľudské práva, Ústavný súd Slovenskej republiky ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach pri uplatňovaní požiadavky primeranosti trestu uplatňuje princíp proporcionality, vyjadrujúci požiadavku zachovania spravodlivej rovnováhy medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a garanciami základných práv jednotlivcov, resp. požiadavku proporcionálnosti medzi zásahom do práva a sledovaným cieľom, pričom nevyhnutnosť rešpektovania tohto princípu zdôrazňuje aj pri zásahoch do práv chránených dohovorom majúciach podobu trestných sankcií. Aj keď trestnou sadzbou zákonodarca v súlade so zásadou nulla poena sine lege stanovuje súdu isté mantinely pri jeho rozhodovaní, zároveň mu ponecháva dostatočný priestor pre individualizáciu trestu podľa okolností konkrétneho prípadu. Trest (osobitne trest odňatia slobody) ako sankcia predstavuje najcitlivejší a najtvrdší prostriedok štátneho donútenia. Z hodnotového systému právneho štátu je nutné vyvodit', že sloboda môže byť zachovaná jedine tak, že sa s ňou bude nakladať ako s najväčším princípom, ktorý nesmie byť obetovaný účelnosti a jednotlivým výhodám. Trest realizuje svoje poslanie - ochranu spoločnosti niekoľkými funkciami, ako sú represia, resocializácia páchatel'ov trestných činov, a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Teoretické východiská penológie poukazujú na potrebu zvoliť optimálnu mieru represie, keďže ani príliš mierny ani príliš prísny trest podľa nej nepôsobia výchovne, ale demoralizujúco a zároveň varujú pred tzv. exemplárnym trestaním, spočívajúcim v tom, že sa konkrétna prísnosť trestu neodôvodňuje hľadiskom individuálnej prevencie, ale potrebou odstrašiť verejnosť ustanovením prehnane prísnych trestov, kde je zintenzívnením represie potlačený moment prevencie. Moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepseniu a náprave páchatel'a. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby obvinený páchatel' zaujal ku spáchaniu trestného činu sebakritický a kajúcny postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy. V takom prípade je dobré, že páchatel' trest považuje za adekvátny, spravodlivý a súhlasí s ním. V trestnom zákonodarstve právneho štátu nie je trest sám osebe účelom, nepredstavuje odplatu za spáchaný trestný čin. Takéto ponímanie trestu sa líši od absolútnych teórií trestu vychádzajúc zo zásady „punitur, ne peccetur“, teda „trestá sa, aby nebolo páchané zlo“. Preto možno nepochybne konštatovať, že páchatel'a môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou, zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v trest, prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatel'ovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel', ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. V zmysle zákonnej požiadavky primeranosti trestu má byť uložený trest úmerný aj škode, ktorú páchatel' trestným činom spôsobil a nemá páchatel'ovi spôsobiť zbytočné útrapy. Trest ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatel'a nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatel'a. Z požiadavky primeranosti trestu jednoznačne vyplýva zákaz akéhokoľvek exemplárneho trestania. Trestnú represiu je preto nutné uplatňovať len v nevyhnutne nutnej miere. Trest nesmie byť prejavom neprimeraného inštitucionalizovaného násilia spoločnosti voči jednotlivcovi. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, spravodlivým je vždy len primeraný trest. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnené nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktoré trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu tak možno považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu

do pôsobenia výchovného. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadať, patria napríklad spôsob spáchania činu a jeho následok, miera zavinenia, pohnútky, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatel'a, pomery páchatel'a (majetkové, osobné, rodinné pomery, zdravotný stav páchatel'a a jeho rodiny) či možnosť jeho nápravy. Nevyhnutné je celkové posúdenie osobnosti obžalovaného, jeho osobnostného profilu, charakterových a psychických vlastností, veku a podobne, ako i individuálne posúdenie pohnútok a dôvodov, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu. Tak ako pri rozhodovaní o vine i pri rozhodovaní o treste sa vnútorné presvedčenie súdu vytvára na základe logického úsudku, na zodpovednom a starostlivom zhodnotení každej z jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach a v súhrne. Len dôsledné a dôkladné poznanie veci a všetkých okolností prípadu umožňuje, aby súd v zmysle zásad voľného uváženia, objektívnosti a diferencovanosti rozhodol o spravodlivej výmere konkrétneho trestu. Pri hodnotení jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach sa uplatňujú predovšetkým analytické a syntetické metódy poznávania, indukcia dedukcia, ako aj metódy formálnej i dialektickej logiky, ale aj ďalšie bežné metódy poznávania, aby ich výsledkom mohlo byť spravodlivé, jasné a zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie tak núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste.

Prvostupňový súd pri ukladaní tohto druhu trestu správne poukázal na to, že obžalovaný doposiaľ súdne trestaný nebol, žije s družkou, s ktorou sa stará o dcéru a nie je zamestnaný.

Najvyšší súd k tomu dodáva, že obžalovaný ako verejný činiteľ za vydanie rozhodnutia o uznaní typového schválenia ES jednotlivo dovezeného vozidla zobrať úplatok v celkovej sume 40 eur. Z miesta bydliska je hodnotený kladne. V súčasnosti je nezamestnaný a pre medializáciu tohto prípadu a vyšší vek sa nemôže zamestnať. Iné prípady brania úplatku neboli u neho preukázané. K sankciám uloženým zamestnávateľom za porušenie interných predpisov a mestskou políciou za priestupky v doprave už nie je možné prihliadať, lebo od ich uloženia uplynula doba viac ako dvoch rokov. Z uvedeného je teda zrejmé, že osobnosť obžalovaného výrazne narušená nie je a preto možno dôvodne očakávať, že jeho prevýchova bude lepšie zabezpečená miernejšími výchovnými sankciami. Obžalovaný po začatí trestného stíhania bol 18. novembra 2009 odvolaný z funkcie riaditeľa Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v P., jeho konanie bolo medializované a vo väzbe bol od 4. novembra 2009 do 16. decembra 2009. Práve tieto konkrétne skutočnosti mali prvostupňový súd viesť k dôslednému skúmaniu, či sú v posudzovanom prípade splnené zákonné podmienky pre použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. a ak áno, mal obžalovanému uložiť podstatne miernejší trest odňatia slobody, než aký mu bol uložený. Trest odňatia slobody uložený obžalovanému, popri iných trestoch, za týchto okolností teda nespĺňa výchovnú funkciu trestu, ale len jeho represívnu funkciu. Pre úplnosť najvyšší súd tiež uvádza, že povinnosťou súdu I. stupňa bolo skúmať, či nie sú dané zákonné podmienky pre postup podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý v sebe zahŕňa aj právo na primeraný trest, keďže dospel k záveru, že postup podľa § 39 ods. 1 Tr. por. nie je možný.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Okolnosťami prípadu (všetko čo so spáchaným skutkom súvisí) vo všeobecnosti sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti

nápravy páchatelia. Pomeri páchatelia sú okolnosti týkajúce osobnostného hodnotenia, ktoré charakterizujú osobu páchatelia ako objekt trestu, prostredím, v ktorom nateraz žije, sankciami, ktoré na neho doposiaľ pôsobili a nepochybne, ktoré mali na jeho správanie vplyv a tiež okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatelov rôzne citelný. Okolnosti prípadu a pomery páchatelia môžu odôvodňovať spôsob vykonania činu, jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatelia.

K tomu najvyšší súd uvádza (v súlade s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, napr. rozsudok 4 Tdo 12/2009), že použitie mimoriadneho zmiernovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v trestnom zákone č. 140/1961 Zb.), teda zníženie zákonnej trestnej sadzby pod dolnú hranicu prichádza do úvahy aj pri kvalifikovanej skutkovej podstate trestného činu, pričom kumulatívne nie je možné vylúčiť aj použitie niektorej z alternatív uvedených v ustanovení § 39 ods. 2 Tr. zák.

Z týchto dôvodov najvyšší súd konštatuje, že súd prvého stupňa sa dôsledne neriadil skôr uvedenými ustanoveniami významnými pri rozhodovaní o otázkach druhu a výmery trestu (§ 34 ods. 1, § 34 ods. 4 Tr. zák.), Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a obžalovanému uložil miernejší trest odňatia slobody popri ďalších trestoch, ktoré prvostupňový súd neuložil napriek tomu, že pre ich uloženie boli splnené všetky zákonné podmienky. Na podklade podaných odvolaní tak postupovať mohol, pretože nové rozhodnutie bolo možné urobiť na základe skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený. Navyše, uvedená nezákonnosť, v prípade jej nenapravenia zakladá dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., pretože nesprávne bolo použité iné hmotnoprávne ustanovenie.

Okrem uvedeného najvyšší súd má za to, že k pochybeniu došlo aj pri ukladaní trestu zákazu činnosti, lebo súd I. stupňa opomenul použiť aj ustanovenie § 61 ods. 2 Tr. zák. Podľa neho trest zákazu činnosti môže súd uložiť na jeden rok až desať rokov, ak sa páchatel dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou. Ide teda o ustanovenie, ktoré určuje rozpätie doby, na akú je možné tento druh sankcie uložiť. Aj z tohto dôvodu najvyšší súd zrušil celý výrok o treste v napadnutom rozsudku, hoci sa v podaných odvolaniach nevytýka, avšak mohlo by odôvodniť podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Najvyšší súd vo výroku o treste prihliadol k skôr uvedeným ustanoveniam Trestného zákona, ktoré sú pri úvahách o druhu a výške trestu rozhodujúce, k okolnostiam prípadu a pomerom páchatelia, a na všetky skôr uvedené skutočnosti súvisiace s primeranosťou a proporcionalitou trestu uvedené na stranách 8, 9 a 10 tohto rozhodnutia. Neopomenul okrem skutočností uvedených na stranách 10 a 11 týkajúcich sa osoby obžalovaného pritom ani na to, že obžalovaný rozhodnutím uznal typové schválenie ES jednotlivito dovezeného vozidla, ktoré aj pred týmto rozhodnutím spĺňalo podmienky prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách, čo je zrejmé z dokumentácie k tomuto vozidlu. Nedošlo k ohrozeniu iných účastníkov cestnej premávky na živote, zdraví ľudí a ich majetku. Išlo iba o jediné preukázané konanie obžalovaného, pri ktorom prevzal úplatok skutočne v minimálnej sume. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre použitie mimoriadneho zmiernenia trestu odňatia slobody v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák.

Pokiaľ ide o poľahčujúce a priťažujúce okolnosti najvyšší súd, v súlade so súdom prvého stupňa, zistil iba existenciu poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j/, písm. l/ Tr. zák., lebo obžalovaný viedol pred spáchaním trestného činu riadny život a priznal sa k spáchaniu trestného činu a jeho spáchanie úprimne oľutoval.

Obžalovanému Ing. U. V. preto uložil podľa § 329 ods. 2, § 36 písm. j/, písm. l/, § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov. Takáto výmera

trestu umožňuje použitie ustanovenia § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a preto mu uložený trest podmienčne odložil. Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. obžalovanému určil skúšobnú dobu na tri roky. So zreteľom na vek obžalovaného, jeho správanie po spáchaní skutku a uloženie ďalších trestov, uloženie dlhšej skúšobnej doby najvyšší súd nepovažoval za potrebné. Rovnako tak za nepotrebné najvyšší súd považoval so zreteľom na uložený trest a najmä na bezúhonný život obžalovaného pred spáchaním skutku a po ňom aj uloženie probačného dohľadu, ktorého uloženia sa obžalovaný v podanom odvolaní domáhal.

Výkonaným dokazovaním bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané úmyselné korupčné správanie obžalovaného, ktorým získal finančný prospech. Pretože boli splnené všetky zákonné podmienky a majetkové pomery obžalovaného umožňujú uloženie peňažného trestu, najvyšší súd uložil obžalovanému podľa 56 ods. 1 Tr. zák. peňažný trest vo výške 200 eur. Zároveň podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený ustanovil obžalovanému náhradný trest odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov.

Obžalovaný sa trestného činu dopustil ako verejný činiteľ vo funkcii riaditeľa obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. Niet pochyb o tom, že toto postavenie mu umožnilo spáchanie predmetného skutku. V záujme prehĺbenia výchovného účinku uložených trestov a tiež v záujme ochrany spoločnosti najvyšší súd obžalovanému uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. aj trest zákazu činnosti vykonávať akékoľvek zamestnanie, povolanie a funkciu s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej a štátnej moci na dobu piatich rokov.

So zreteľom na všetky zistené skutkové okolnosti a skôr uvedené skutočnosti týkajúce sa úvah o druhu a výmere trestu najvyšší súd k tejto otázke uzatvára, že návrh prokurátora v konaní pre súdom prvého stupňa na uloženie osemročného trestu odňatia slobody obžalovanému je v extrémnom rozpore so zásadami primeranosti trestu a jeho proporcionality. Prvostupňový súd aj keď pôvodne uložený trest odňatia slobody obžalovanému zmiernením korigoval, uložený druh trestu vo výmere 30 mesiacov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom strázenia je vzhľadom na okolnosti prípadu neprimerane prísny, so značnou prevahou represie.

Pokiaľ ide o oslobodzovaciu časť prvostupňového rozsudku, ktorú odvolaním napadol prokurátor najvyšší súd konštatuje, že súd prvého stupňa rozhodol v súlade so zákonom. Rešpektoval záväzný právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto trestnej veci zo 17. júla 2012, sp. zn. 4 To 4/2012, ktoré je aj naďalej aktuálne a preto naň v tejto súvislosti odkazuje. Napriek tomu najvyšší súd opakovane uvádza, že prokurátor podal obžalobu aj pre skutok, pre ktorý nebolo vznesené obvinenie a preto bolo povinnosťou prvostupňového súdu obžalovaného spod tohto skutku analogicky oslobodiť podľa § 285 písm. a/ Tr. por., pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Preto odvolacej námietke prokurátora ohľadne tohto výroku nemohol vyhovieť.

Najvyšší súd pre úplnosť reaguje aj na odvolaciu námietku prokurátora ohľadne totožnosti skutku. V zrušujúcom uznesení najvyšší súd dostatočne objasnil, prečo nebola zachovaná totožnosť skutku v bode 1/ obžaloby a tento právny názor vyslovený v rozhodnutí nadriadeného súdu v posudzovanej veci je záväzný aj pre prokurátora.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.